

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžr/69/2013
Identifikačné číslo spisu:	8011200254
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8011200254.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., so sídlom Komenského 50, 042 48 Košice, IČO: 36 570 460 proti žalovanému Okresnému úradu Humenné (predtým Správe katastra Humenné), o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného č. k.: UP 1/2011-Vys zo dňa 8. februára 2011, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/49/2011-33 zo dňa 29. novembra 2012 v spojení s opravným uznesením č. k. 1S/49/2011-44 zo dňa 4. marca 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/49/2011-33 zo dňa 29. novembra 2012 v spojení s opravným uznesením č. k. 1S/49/2011-44 zo dňa 4. marca 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove napadnutým rozhodnutím konanie zastavil podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) s tým, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V dôvodoch rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného zo dňa 08.02.2011 č. UP 1/2011-Vys a vrátenia mu veci na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a tiež z dôvodu nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia. Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Z administratívneho spisu zistil, že žalovaný na návrh žalobcu vykonal záznam vecného bremena k nehnuteľnosti, parcela EKN č. 870/101, vedenej na LV č. XXX v k. ú. D. do katastra nehnuteľností pod č. Z-1518/09 zo dňa 11.02.2010. Na základe protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Humenné žalovaný preskúmaným rozhodnutím záznam zrušil ako nezákonný po zistení, že protest je dôvodný.

Krajský súd predovšetkým riešil otázku, či toto rozhodnutie žalovaného o zrušení protestom napadnutého záznamu podlieha súdnemu prieskumu. Dospel pritom k záveru, že vykonanie zápisu záznamom do katastra nehnuteľností nie je rozhodnutím správneho orgánu podľa § 244 ods. 3 O.s.p.,

preto nemôže byť predmetom preskúmania súdom v konaní podľa druhej hlavy V. časti Občianskeho súdneho poriadku. Rozhodnutie o vyhovení protestu prokurátora má povahu procesného rozhodnutia, ktoré tiež nemôže byť predmetom preskúmania súdom podľa § 248 ods. a/ O.s.p. Žaloba teda smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, čo je dôvodom na zastavenie konania podľa § 250d ods. 3 O.s.p.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal ich náhradu.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca včas odvolanie z dôvodu, že uznesenie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Namietal záver konajúceho súdu, ktorý z ustanovenia § 244 ods. 3 O.s.p. vyvodil, že záznam ako druh zápisu v katastrálnom konaní nie je preskúmateľný súdom, pretože plní iba evidenčnú funkciu a nedisponuje základnou požiadavkou uvedenou v § 244 ods. 3 - právotvornými účinkami, a teda nie je ani rozhodnutím správneho orgánu. Je pravdou, že záznam nemá konštitutívne účinky, preto nemusí byť kvalifikovaný ako rozhodnutie správneho orgánu, ale krajský súd ho mal kvalifikovať v zmysle § 244 ods. O.s.p. ako postup správneho orgánu, teda činnosť, ktorou realizuje svoju právomoc vymedzenú osobitnými zákonmi. Ďalej poukázal na ustanovenie § 247 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého sa podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O.s.p. postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Povinnosť vykonať záznam vyplýva priamo so zákona a sú s ním spojené konkrétne práva a povinnosti správneho orgánu i účastníkov konania. Vecné bremeno v prospech žalobcu vzniklo na základe § 20 zákona č. 442/2002 Z. z. a ako oprávnenému mu svedčí právo, aby bolo zapísané v katastri nehnuteľností a tak informovalo tretie osoby o jeho existencii. Povinnosť jeho zápisu vyplýva z ustanovení § 34 až § 37 katastrálneho zákona. Zrušením záznamu boli dotknuté práva a oprávnené záujmy žalobcu: nerespektovanie práv a povinností zo zákonného vecného bremena vlastníckmi či nájomníkmi dotknutých nehnuteľností a zo strany správnych orgánov požiadavka pod sankciou uloženia pokuty na zriaďovanie zmluvných vecných bremien s vlastníckmi dotknutých pozemkov s odôvodnením, že zákonné vecné bremeno nezapísané na listoch vlastníctva neakceptujú. Zápis zákonných vecných bremien tu neplní len informatívnu funkciu, ale pomáha chrániť verejné vodovody a verejné kanalizácie ako stavby postavené vo verejnom záujme. Ide pritom o otázku zásadného právneho významu, ktorá sa týka veľkého množstva subjektov a mimoriadne strategického sektora verejnoprospešných služieb. Zastavením konania krajský súd odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom.

Navrhol preto, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný nevyužil možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel jednomyselne k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné a treba mu priznať úspech.

S účinnosťou od 1. októbra 2013 boli v zmysle § 8 písm. e) zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov zrušené správy katastra a podľa § 9 ods. 4 cit. zákona ich pôsobnosť ustanovená osobitnými predpismi prechádza na okresný úrad. Do postavenia Správy katastra Humenné tak nastúpil z titulu zákonných zmien Okresný úrad Humenné. Pod všeobecným označením žalovaný je potom nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O.s.p.).

Úlohou súdu v správnom súdnictve je teda preskúmať zákonnosť postupov a rozhodnutí orgánu verejnej správy, teda či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bolo predovšetkým posúdenie otázky, či rozhodnutie správy katastra, ktorým bol zrušený protestom prokurátora napadnutý záznam pod č. Z-1518/09 zo dňa 11.02.2010, podlieha súdnemu prieskumu a teda či je dôvodná odvolacia námietka, že postupom krajského súdu bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Ako vyplýva z obsahu spisu, správa katastra vyhovelá návrhu žalobcu na vykonanie záznamu vecného bremena k nehnuteľnosti, parcela registra E KN č. 870/101 vedenej na liste vlastníctva č. XXX v katastrálnom území D., vo vlastníctve Obec Kamienka, a vykonala zápis predmetného vecného bremena do katastra nehnuteľností pod č. Z-1518/09 dňa 11.02.2010. Išlo o zápis vecného bremena v zmysle § 20 ods. 1 písm. a/ zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách podľa pripojeného geometrického plánu a stavebného povolenia spočívajúce v práve oprávneného (žalobcu) v nevyhnutnej miere vstupovať na uvedenú nehnuteľnosť v súvislosti s projektovaním, zriaďovaním, rekonštrukciou, modernizáciou, prevádzkovaním, alebo na účely opráv a údržby verejného vodovodu, alebo verejnej kanalizácie a ich pásem ochrany, vodovodných a kanalizačných prípojk, vrátane potrebných kontrolných a ochranných zariadení a oporných a vytyčovacích bodov, teda o vecné bremeno vyplývajúce priamo zo zákona.

Na základe listu Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky adresovanému katastrálnym úradom v sídle kraja zo dňa 26.07.2010, v ktorom je vyslovený právny názor, že oprávnenia a povinnosti k cudzím nehnuteľnostiam v zmysle § 20 ods. 1 zákona 1 nemajú charakter vecného bremena a k jeho zápisu môže dôjsť iba na základe zmluvy a preto treba podniknúť kroky na zrušenie zápisu „zákonného vecného bremena“ do 31.08.2010, podala správa katastra podnet Okresnej prokuratúry Humenné na podanie protestu proti zápisu vecného bremena číslo konania Z-1518/2009 zo dňa 11.02. 2010. Podľa pôvodného stanoviska prokuratúry z 25.10.2010 ide v danom prípade o vecné bremeno vznikajúce zo zákona, preto bol podnet bez ďalšieho odložený. Následne okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Humenné zmenil právny názor a dňa 04.01.2011 podal proti opatreniu - Záznamu č. Z 1518/2009 protest podľa § 22 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 26 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov s návrhom na jeho zrušenie z dôvodu nezákonnosti. Tá mala spočívať v tom, že zápis vecného bremena bol vykonaný záznamom napriek tomu, že oprávnenia a povinnosti k cudzím nehnuteľnostiam uvedené v § 20 ods. 1 cit. zákona neboli výslovne formulované ako vecné bremená a nedošlo k uzavretiu zmluvy o zriadení vecného bremena.

Ako už bolo uvedené, správa katastra rozhodnutím č. k. UP 1/2011-Výs zo dňa 08.02.2011 protestu prokurátora vyhovelá a napadnutý záznam o zápise vecného bremena zrušila. V poučení uviedla, že toto rozhodnutie je po nadobudnutí právoplatnosti preskúmateľné súdom. Krajský súd však dospel k záveru, že toto rozhodnutie nemôže byť predmetom preskúmania súdom, a to jednak z dôvodu, že vykonanie zápisu záznamom do katastra nie je rozhodnutím správneho orgánu a jednak ho vyhodnotil ako procesné rozhodnutie podľa § 248 písm. a/ O.s.p., ktoré súdy nepreskúmajú. Ani s jedným z týchto dôvodov sa odvolací súd nestotožnil.

Podľa § 248 písm. a/ O.s.p., súdy nepreskúmajú rozhodnutia správnych orgánov predbežnej povahy a procesné rozhodnutia týkajúce sa vedenia konania. V danom prípade sa o takéto rozhodnutie nejedná; rozhodnutie o zrušení zápisu vecného bremena záznamom nie je ani rozhodnutím predbežnej povahy, ale ani rozhodnutím procesným, týkajúcim sa vedenia konania, pretože ide o konečné meritorne rozhodnutie.

Rovnako odvolací súd nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu, že vykonanie zápisu vecného práva záznamom do katastra nehnuteľností sa nedotýka práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb. Žalobca ako v žalobe, tak v podanom odvolaní presvedčivo vysvetlil, ako sa

preskúmané rozhodnutie dotklo jeho práv a právom chránených záujmov a aký dopad má na jeho verejnoprospešnú činnosť záver, že ustanovenie § 20 ods. 1 písm. a/ zákona č. 442/2002 Z.z. nezakladá zákonné vecné bremeno.

Odvolací súd preto nepovažuje za správny záver krajského súdu, že žalobou napadnuté rozhodnutie nepodlieha súdnemu prieskumu, pretože má za to, že bola naplnená zákonná požiadavka v zmysle § 247 ods. 1 O.s.p. ukrátením žalobcu na jeho právach rozhodnutím správneho orgánu o vyhovení protestu prokurátora.

Na základe vyššie uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že v prejednávanom prípade krajský súd svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom, pretože jeho žalobu zamietol bez toho, aby na to bol zákonný dôvod a navyše nedal účastníkovi konania možnosť vyjadriť sa k záveru o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní krajský súd prejedná vec znova v medziach podanej žaloby, dôsledne sa vysporiada so všetkými námietkami žalobcu hlavne pokiaľ ide o posúdenie, či v danom prípade ide o zákonné vecné bremeno a znovu vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie riadne odôvodní.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.